

SONUÇ BİLDİRGESİ

Türk astronomisi ve astrofiziğine önümüzdeki yıllarda hizmet verebilecek, yeni ve farklı bir pencereden çalışmanın tohumlarını atabilecek Doğu Anadolu Gözlemevi (DAG) projesinin tartışıldığı bu çalışmaya katılan bölüm, birim ve gözlemevleri temsilcileri, astronom ve astrofizikçiler, projenin etüt aşamasında, ana proje aşamasında ve proje sonrasında:

- gereksinim duyulacak idari yapılanmayı,
- dünyadaki gelişmelere paralel yapılabilecek bilimsel çalışma konularını ve
- teknik açıdan gereksinim duyulacak konuları değerlendirmiş ve tartışmıştır.

Erzurum Atatürk Üniversitesi Rektörlüğünün başlattığı, Erzurum Valiliğinin, yerel yönetimlerin, ulusal ve uluslararası üniversitelerin ve gözlemevlerinin projenin kabul edilmesi aşamasında verdiği ve bundan sonra da sürekli vereceği destek ve taahhütler memnuniyetle karşılanmıştır.

İDARİ KONULAR

1. Projenin gerçekleşmesi için ilgili bölüm ve birim temsilcilerince **destek** verilmesinin,
2. DAG'ın idari oluşumunun "Atatürk Üniversitesi Rektörlüğüne" bağlı bir **araştırma merkezi** altında planlanmasının,
3. Projenin başından sonuna takibi, işletilmesi ve kurulum bittikten sonra işleyiş ve sürdürülebilirlikte etkin ve yetkin kişilerin, **iş paketleri** altında görevlendirilmelerinin yapılmasının,
4. Araştırma Merkezi Yönergesinin, iş paketlerinin **görev tanımlarını** da içerecek biçimde düzenlenmesinin,
5. Orta vadede, "Atatürk Üniversitesi" bünyesinde astronomi ve uzay bilimleri ile ilgili bir **bölüm kurulması** girişiminin başlatılmasının,
6. DAG **personelinin** (idari ve teknik) Atatürk Üniversitesince yetiştirilmesi ve istihdam edilmesinin sağlanması yönünde tedbirler alınmasının,
7. Proje verildiğinde teknik açıdan gereksinim duyulacak elemanların **proje personeli** olarak DPT'ye teklif edilmesinin,
8. Teknik ve bilimsel açıdan gereksinim duyulacak elemanların, DPT'nin "**Eleman Yetiştirme Projesi**" çerçevesinde temini yolunun açılmasının,
9. DAG'ın kurulumundan sonra teleskobun zaman paylaşımını sağlayacak uygun bir **hakem değerlendirme sisteminin** geliştirilmesinin ve yurtdışı kaynaklı projelere de **gözlem zamanı ayrılmasının**,
10. DAG yapım ve işletme süreçlerinde yurtiçi/yurtdışı **danışmanlıklardan** yararlanılması yönünde girişimlerde bulunulmasının,
11. Proje sürecinde ve sonrasında ortaya çıkabilecek yurtiçi/yurtdışı bilimsel ve teknik **işbirliği olanaklarının** gözetilmesinin,
12. Projenin **kamuoyuna tanıtılması** için gerekli girişimlerin yapılmasının,

BİLİMSEL KONULAR

13. DAG'dan ilk ışık alınıncaya kadar astronomi, astrofizik ve fizik eğitimi verilen bölümlerde yüksek lisans ve doktora öğrencilerinin kırmızıötesi astronomisi konusunda **yetiştirilmesi** ya da yurtdışında bu konuda çalışılan yerlere **gönderilmesi** olanaklarının araştırılmasının,
14. Astronomi, astrofizik ve fizik eğitimi verilen bölümlerde, lisans ve lisansüstü öğrencilerinin **kırmızıötesi astronomisi ve teknolojilerine** yönlendirilmesinin,
15. Atatürk Üniversitesi ile diğer üniversiteler ve gözlemevleri arasında ulusal ve uluslararası **ortak projeler** yürütülmesinin,

16. Evrenin kozmolojik ölçekteki yapısının anlaşılması, yıldız oluşumlarının incelenmesi, karanlık madde ve karanlık enerji problemlerinin anlaşılmasına yönelik, **büyük "z"** değerleri için gözlemler yapılmasının,
17. **Yaygın kaynakların** incelenmesi için gereken gözlemlerin yapılmasının,
18. GRB, SGR, CV, manyetar vb **nokta kaynakların** gözlemlerinde şimdiye kadar elde edilen birikimlerin, ilk aşamada kırmızıötesi dalgaboyuna genişletilmesinin,
19. **Dünyadışı yaşam ve ötegezegenlerin** araştırılmasının,
20. Ülkemizdeki astronom ve astrofizikçilerde, kırmızıötesi astronomisinin farkındalığını yaratmak için "**ulusal ve uluslararası çalıştaylar**" düzenlenmesinin,

TEKNİK KONULAR

21. Bilimsel hedeflere ulaşabilmek için kurulacak teleskopta, odak türlerinin "**Nasmyth (sol ve sağ)**" ve "**Cassegrain**" olmasının,
22. Oluşturulacak odaklarda,
 - a) Kırmızıötesi **geniş alan görüntüleme** (Nasmyth);
 - b) Kırmızıötesi yüksek çözünürlüklü echelle türü **tayfölçümü** (Nasmyth);
 - c) Genel amaçlı **nokta kaynak gözlemi** (Cassegrain), seçeneklerine göre teleskop tasarımının seçilmesinin,
23. Ayna kaplamasının kırmızıötesine göre seçilmesinin,
24. Ayna boyutu, kırınım sınırından dolayı **4m sınıfından** seçilmesinin,
25. İşletme giderlerinin düşük tutulabilmesi ve gözlem kalitesinin artırılması için **uzaktan** (remote) ve yapılabirliği düzeyinde de **robotik** gözlem biçimiyle yapılmasının,
26. **Veri arşivinin** ve **yerel takip gözlemlerinin** (housekeeping) gözlemevi tasarımıyla birlikte düşünülmesinin ve üretilecek veri dosyalarının **VO** (virtual observatory) **standartlarına** uygun olmasının,
27. Alınan bilimsel verilerin uygun bir süre sonra **kullanıma açılmasının** (public data),
28. Kurulması düşünülen teleskobun **görüş alanı/alanlarına** uygun odak düzlemi aletlerinin, proje süreci içinde planlanmasının,

uygun olacağı konusunda fikir birliğine varılmıştır.

Bu kararların kamuoyu ile paylaşılması; girişimin isabetli olduğu ve desteklendiğinin, Erzurum Atatürk Üniversitesi Rektörlüğüne ve DPT'ye iletilmesi uygun bulunmuştur.

Kurum	Kişi	İmza